ТУН ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН ПРОИЗВОДСТВОТЫН САЛГЫЫ ӨРӨ КӨТӨҔӨР ИҺИН ОХСУҺУУГА САҤА КЫАЙЫЫЛАРЫНАН БЭЛИЭТИЭҔИҢ!

(ССКП КК 1967 сыл Пиэрибэй Маайдааҕы ыҥырыыларыттан).

Бары дойдулар пролетарийдара, хөлбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП ӨЛӨӨННӨӨҔҮ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№33 (1005)
Муус устар
25
күнэ
ОПТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыната 1 харчы

Отделение бастыҥ рабочайдара С. С. Константинов, Х. И. Матвеев, И. В. Солдатов, С. С. Павлов, С. А. Иванов, Н. Н. Типянов, С. Д. Христофоров, о. д.а. анаммыт учаастактарыгар үтүө суобастаахтык үлэлииллэр.

Сиимэкка: хаҥастан уҥа—ыстаада бригэдьиирдэрэ В. С. Константинов, С. С. Константинов уонна Х. И. Матвеев (хаҥастан бүтэһик) Дьэлиҥдэ отделениетын бастыҥ табаһыта, Саха АССР Верховнай Советын депутата Николаев В. С. кытта.

Х. А. ГРИГОРЬЕВ фотота.

Кадрдар тиийбэттэр

Биһиги нэһилиэкпит рабочайдара уонна сулууспалаахтара Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолар юбилейын көрсө ылыммыт үрдэтиллибит социалистическай обәһээтәлистибәләрин кыайыылаахтык толорор иһин сыралаахтык үлэлииллэр. Куоталаһыыны ордук үчүгэйдик общественнай тәрилтәлэр көҕүлүүллэр. Холобур, Степанова Е.П. председателләәх дьахтар комитета нэһилиэк олоҕор-дьаһаҕар, нэһилиэ ньэни өй-санаа өттүнэн иитиигэ активнайдык кыттар, олохтоох Совет үлэтигэр көмөлөһөр.

Нэһилиэк Совета тәрилтәлэр уонна биирдии ыаллар олорор дьиэлэрин ыраас уонна тупсаҕай көрүҥнээх оҥорор сыалтан сайыҥҥы бириэмэҕэ дьиэлэри сарайдырга, олбуордары, уборнайдары оҥортуурга, уулуссалар, тиэргэннэр ыраас буолалларын иһин үлэни ыытарга соруктанар. Маны сәргэ общественность күүһүнэн ПиэрибэйМаай бырааһынньыгын көрсө нэһилиэк тәрилтәлэрин тиэргэннэрин ыраастыырга, дьиэлэрин уборкалыырга итиэннэ уокка оттор маһынан хааччыйарга сулууспалаахтар күүстэриттэн субботниктар ыытыллаллар.

Биһиги үлэбитигэр кэккэ ыарахаттар бааллар. Нэһилиэк тәрилтәлэрэ кадрдарынан ситэтэ суох хааччыллаллар. Холобур, сҕо комбината коллектива 4 итэҕэчилээх, олортон 2-тэ аналлаах үөрэхтээхтәр. Маҥна кадр тиийбэтиттэн медсестра миэстэтэ аһаҕас турар. Сельскәй кулууп сәбиэдиссэйиттэн эмиэ аналга үөрэҕэ суох киһи үлэлиир, ол да иһин кэнники бириэмэҕэ нэһилиэнньэ сынньаланын тәрийии көҕө-нэмэ суох ыытыллар. Начальнай оскуола, медпункт кадрдарынан хааччыллыылара эмиэ ситэтэ суох.

Маны сәргэ тәрилтәлэр үп-харчы өттүнэн эмиэ мөлтөһүөрдәр. Ол курдук оскуоланы өрөмүөннүүргэ аҕыйах харчы көрүллүбүт, ити анардас өрөмүөн матырыйаалларын эрэ булууга тиийәр туруктаах. Эми атыылаһыыга эмиэ дуона суох үп анаммыт.

Мантан көстөрүн курдук Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолар юбилейын көрсө, Кирбәй нэһилиэгин тәрилтәлэрин сөптөөх кадрдарынан хааччыйыыга оройуон Совета уонна туһаннаах тәрилтәлэр кыһаналлара әрэйиллэр. Итинэн сибәәстээн үөрэх заведениелэригэр барааччылары сөптөөхтүк сүүмәрдээн ыытыахха наада. Ааспыт сылларга биһиги нэһилиэкпититтэн тыа хаһаайыстыбатын техникумун 2 әрэ киһи бүтәрбитә, онтон биирдәрэ атын сиргэ барбыта. Педагогическай училищелаларга 7 киһи үөрэххэ ыытыллыбытыттан 4-дэ бүтәрдә, 2-тә төннөн кәллә. Культурнай-сырдатар, механизация, электрификация, идэлэригэр ыччаттар үөрэнниләрэ олох аҕыйах. Онон олохтоох кадрдары былаанныахтыҥ бәләмнээһиҥигэ сүрүн болҕомто ууруллуохтаах.

Ю. САВВИНОВ,
нэһилиэк Советын председателэ.

Харыйалаахтар юбилейнай сылы көрсө!

КУОТАЛАҺЫЫ ИННИКИ КҮӨНҮГЭР

Улуу Октябрь 50 сылын көрсө биһиги маҥнайгы сүһүөх партийнай тәрилтәбит коммунистар баһылыыр-көһүлүүр оруолларын үрдэтэргэ соруктанан үлэлиир. Ол инниттэн производство бары салааларыгар, общественнай үләләргэ, бәйә билиитин үрдэтэргэ уонна оҕо иитиитин тупсарарга коммунистар кыһамньыларын лаппа үрдэтәр соруктары туруорунабыт.

Биһиги партийнай тәрилтәбитигэр 26 ССКП чилиәнэ, 3 ССКП чилиэнин кандидата учуокка тураллар. Киниләр отделение, нэһилиэк олоҕор, үлэтигэр-хамнаһыгар улахан төһүү, хамсатар күүһүнэн буолаллар. Таба иитэр ыстаадаларга 9 коммунистар, булт сезонун устата 8 коммунистар, кыыл иитиитигэр 1 коммунист, онтон атыттара быстах уонна салайар үләләргэ ананан үлэлииллэр.

Киниләртэн баһыйар үгүстэрэ производство эппиэтгээх учаастактарыгар—ыстаада, ферма, араас бригәэдәләр салайааччыларынан ананан таҕыстылар. Таба иитиитигэр үлэлиир коммунистарга партийнай сабыдыалы быһа миэстәтигэр тәриллибит 2 партийнай группалар оҥороллор. Партийнай группалар группордарынан бастыҥ коммунистар С. И. Степанов уонна Н. Х. Прокопьев ананан үләлииллэр. Таба иитиитигэр коммунистар Матвеев Х. И., Иванов Н.В., Константинов С.С. салайар ыстаадалара үрдэтиллибит социалистическай әбәһээтәлистибәләри ылынан Улуу Октябрь албан ааттаах **юбилейын чиэстээхтик көрсөргө улахан дьулуурдарын, сатабылларын ууран куоталаһаллар.**

Ааспыт сылларга саһылы иитии биһиэхэ мәлдьи мөлтөх көрдөрүүлээх, ночоотоох хаһаайыстыба салаатынан билләрэ. Манна ферма старшайынан опыттаах зверовод Александров Н. Н. ананан үләләән әрәр. Кини кыыл иитиитин быйыл юбилейнай сылга хаалыыттан таһаарарга соруктанар. Ол курдук „Маайыҥда“ фермата быйылгы саптарыы хампаанньатын тәрәәһиннээхтик ыыппыта, билигин кыыллары төрөтүүнү куһаҕана суох саҕалаата. Ферма атын тәрәәһин үләләрин тупсарыыга коммунист Н.Н. Александров оруола эмиэ улахан.

Нэһилиэккэ ыытыллар бары общественнай, агитационнай-маассабай үлэлэргэ биһиги коммунистарбыт эмиэ активнай кыттыыны ылаллар. Ол курдук Степанова Е. П., Николаева М.Х., Семенов С.Н., Васильева У. Н. о.д.а. ыытыллар агитационнай-маассабай уонна общественнай үләләр тәрийээччиләринэн-көҕүлээччиләринэн буолаллар.

Ол әрәәри биһиги партийнай тәрилтәбит коммунистар авангарднай оруолларын үрдэтэргэ ыытар үлэтигэр билигин да итэҕэстэр бааллар. Сорох коммунистар коммунистическай олох-дьаһах бырааабылатын куруубайдык кәһәллэр, ити биллэн турар, оҕо иитиитигэр, дьиэ кәргэн олоҕор-дьаһаҕар улахан охсуулаах. Коммунистар Семенов А.Х., Федоров Н.С., Сергеев Д.П. коммунист үрдүк аатын киртитэн кытаанах партийнай сәмэҕэтардылыннылар. Бу табаарыстары иитиигэ, бастыҥ коммунистар кэккэләригэр таһаарарга партийнай тәрилтэ бюрота киниләрдиин күннәтә дьарыктанар.

Отделение коммунистара Улуу Октябрь 50 сылын достойнайдык көрсөргө соруктаналлар.

Е. П. БЕЛОЛЮБСКАЯ,
отделение маҥнайгы сүһүөх партийнай тәрилтэтин секретара.

КӨМӨНҮ КҮҮТӘБИТ!

„Маайыҥда“ кырымахтаах хара саһылы иитәр ферматын коллектива юбилейнай сылга хас биирдии ийэ саһылтан 3 оҕону ыларга, государствоҕа 28800 солкуобай суумалаах күндү түүлээҕи туттарарга соруктанан үлэлиир.

Муус устар ый 20 күнүнээҕи туругунан 36 ийэ төрөөтө, олортон 182 оҕо ылылынна. Онон саптарбатах уонна кытараабыт саһыллары учуоттаатахха ортотунан 3,2 оҕо ылылынна. Төрөтүү салҕанан барар. Кыыл нитээччилэр саҥа төрүөҕү биирдэ да энчирэппэккэ тыыннаах иитәргэ туох баар сатабылларын, кыһамньыларын ууран үлэлиихамныы сылдьаллар.

Биһиги эбәһээтәлистибәбитин кыайыылаахтык толорорбутугар совхоз специалистара, дирекцията көмөнү оҥороллоругар баҕарабыт. Хомойуох иһин, кәнники сылларга совхоз специалистара кыыл иитиитин боппуруоһунан ситэтэ суох дьарыктаналлар диэн этэргэ тиийиллэр. Быйыл саптарыы бириэмэтигэр фермаҕа бинир да специалист сылдьыбата. Оттон билигин төрөтүү үгэнэ бара турар бириэмэтигэр да, ким да сылдьа илик.

Күһүн сэтинньи ыйга диэри кыыллары аһатарга 36-38 тонна эт наада буолар. Оттон билигин булууспутугар баара-суоҕа 12 тонна әрэ эттээхпит.

Совхоз дирекцията сөп буолар этинэн хааччыйыа, специалистар көмөлөрүн күүһүрдүө диэн әрэнэбит.

Н. АЛЕКСАНДРОВ,
старшай зверовод.

НЭҺИЛИЭКТЭЭҔИ СОВЕТТАР— САҤА КЭМНЭ

Соторутааҕыта ССКП КК „Үлэһиттэр депутаттарын бөһүөлэктээҕи уонна сельскэй Советтарын үлэлэрин тупсарар туһунан“ ууруу ылыммыта.

ССКП КК сэлиэнньэтээҕи, бөһүөлэктээҕи Советтар бэйэлэрин территорияларыгар государственнай былааһы олохтуулларын, нэһилиэнньэ араас наадыйыыларын толоруунан сибээстээх эдбэх боппуруостары быһааралларын бэлиэтээтэ. Итини сэргэ элбэх бөһүөлэктээҕи, сэлиэнньэтээҕи Советтар үлэлэрин тэһыма олох көрдөбүлэриттэн өссө да хаалан иһэрин, бэйэлэрин бырааптарын ситэтэ суохтук туһаналларын, колхозтар, совхозтар, предприятиелар уонна учреждениелар үлэлэригэр сөптөөх сабыдыалы оҥорботторун ыйда. Оскуолалар, балыһалар, оҕо садтарын, дьаһыллаларын, маҕаһыыннар, кулууптар уонна нэһилиэнньэни хааччыйар атын да тэрилтэлэр үлэлэригэр элбэх итэҕэстэр бааллар, итиллэр үлэлэрин туругун иһин бөһүөлэктээҕи уонна сэлиэнньэтээҕи Советтар улахан эппиэтинэһи сүгэллэр.

Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэрин хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутуу чопчу соруктарын быһаарыыны кытта өссө да мөлтөхтүк сибээстииллэр. Советтар сессияларын, исполкомнарын көрүүлэригэр сэлиэнньэ, бөһүөлэк олоҕун тыын боппуруостара аҕыйахтык туруоруллар, ылыллыбыт быһаарыылары толоруу мөлтөхтүк тэриллэр, бастайааннай комиссиялар оччо-баачча көҕүлээһинэ суох үлэлииллэр, Совет үлэтигэр бары депутаттар кыттан үлэлиир буолбатахтар. Сельскэй, бөһүөлэктээҕи Советтар бэйэлэрин үлэлэригэр актыыбы ситэ түмэ тардан үлэлээбэттэр, нэһилиэнньэ мунньахтарын сэдэхтик ыталлар.

ССКП КК таһаарбыт ууруаҕар ыйыллыбыт итэҕэстэр биһиги оройуоммут Советтарын үлэлэригэр толору бааллар. Оройуон нэһилиэктээҕи Советтара бэйэлэрин территорияларыгар баар государственнай тэрилтэлэргэ, предприятиеларга сабыдыаллара олус мөлтөх. Бэриллибит былааннары толоруруга, социалистическай куоталаһыыны тэрийиигэ, ону бэрэбиэркэлээн нэһилиэнньэ мунньаҕар көрөн уопсай дьүүлгэ туруоруллубат. Ааспыт 1966 сыл түмүгүнэн оройуон үгүс тэрилтэлэрэ социалистическай әбэһээтэлистибэлэрин толорботулар. Холобур, атыыэргиэн тэрилтэлэригэр Советтар сабыдыаллара намыһаҕыттан Харыйалаах торговай точката сыллааҕы былаанын 79,3 бырыһыан, Сухаана торговай точката 94,5 бырыһыан, Дьэлиҥдэ нэһилиэгин торговай точката промтоварнай маҕаһыына 78,3 бырыһыан, оттон продуктовай маҕаһыын 88,2 бырыһыан эрэ толордулар.

Олохтоох сир астарын: луугу уонна балыгы соҕотуопкалааһыҥҥа үлэ ханнык да Советынан ситэ тэриллибэтэ.

Бары Советтар бэйэлэрин нэһилиэктэрин иһигэр баар тэрилтэлэр, совхоз отделениелара, эргиэн точкалара, медицинскэй пууннар, оҕо тэрилтэлэрэ, оскуолалар уонна кулууптар үчүгэйдик үлэлииллэрин иһин ирдэбили ситэтэ суох туруораллар. Ол тэрилтэлэр олохтоох Советы куоһаран, үлэлэрин туһунан отчуоту оройуоннааҕы тэрилтэлэргэ түһэрэллэр. Ол биллэн турар Совет оруолун намтатар.

ССКП КК ууруаҕар этиллибитин курдук Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэригэр улахан итэҕэстэр-быһаҕастар бааллар. Өскө биир сыл устата 6 сессия, ыйга 2-тэн итэҕэһэ суох исполком ыытыллыахтаах буоллаҕына, бу балаһыанньа сорох Советтарынан тустаан Өлөөн Совета (председатель Николаева А. Н.) куолутугар эрэ толоруллар. Ол курдук ааспыт сылга Николаева А. Н. 11 ый устата баара-суоҕа 3 сессияны ыыппыта уонна балаһыанньаны тутуһуу туһуттан кэнники биир ыйга 3 сессияны ыытан турар.

Биллэн турар, итинник сессияны ыытыы туох эффектаах, быһаарыылаах буолуон сөбүй? Ити курдук бу Совекка исполкомнар эмиэ былаана, үчүгэй бэлэмэ суох, Совет председателэ хаһан санаата да ыытыллар түбэлтэлэрэ таһаарыллар.

Үгүс нэһилиэк Советтарыгар, ордук Дьэлиҥдэ, Солоҕоон, Өлөөн Советтарыгар сессияларга дьүүллэһиллэр боппуруостарга депутаттар толору кыттыыны ылбаттар, активностара олус мөлтөх. Бу Советтарга сессияларга кэпсэппит киһи ахсаанынан депутаттара 30-40 бырыһыан эрэ буолар.

Тэрээһин үлэ биир сүрүн итэҕэһинэн активка тирэҕирии суох. Ыытыллар сессиялар үксүн Совет председателлэриэн, атын салайар үлэһиттэриэн эрэ бэлэмнэниллэр, оттон киниэхэ бастайааннай комиссиялар, тэрилтэ салайааччылара ситэтэ суох тардыллаллар.

Советтар үлэлэригэр баар итэҕэстэр итиэн эрэ мунҥурдамматтар. Олору туораты ыга бары нэһилиэк Советтара туох баар күүстэрин түмэн үлэлииллэрэ эрэйиллэр.

М. И. СЕРГЕЕВ,
райсовет исполкомун секретара.

Врач сүбэтэ

ЭХИНОКОКК

Эхинококк киэҥник тарҕаммыт ыарылартан биирдэстэрэ.

Кини, биллэрин курдук, икки формалаах буолар. Олортон биирдэстэрэ биир уулаах хабахтан турар паразит личиночнай стадията буолар. Оттон элбэх камералаах эхинококк личинкалаах хабахтара холбоһон үөскээбиттэриттэн турар конгломераты аатталлар. Кинилэр киһи уонна сүөһү, сибиинньэ уонна бараан быарыгар үөскүүллэр.

Эхинококк ыт уонна кыллар оһоҕосторугар үөскүүр 2—6 мм уһуннаах паразитлиистик сымыыттара киһиэхэ әбэтэр сүөһүгэ аһылыгы кыттаыйыһыннахха үөскүүр. Ол паразит төбөтүгэр оборор уостардаах уонна оһоҕос салыннаах бүрүөтүгэр хатанарыгар иҥнэлэрдээх буолар. Сиппит паразит сымыыта ыт фекалийын кытары тахсыһар уонна ууну, почваны, туттар тэрили уонна сүөһү, киһи аһылыктарын сутуйар уонна киһи куртаҕар түбэһэн баран, куртахха киирсэн оһоҕоско хатанар уонна хаан эргиирин устун быарга тиийэн уулаах хабах буола улаатар, ол хабах иһигэр паразит төбөлөрө үөскүүллэр уонна симэһин иһигэр хабахха уста сылдьаллар. Сүөһүнү өлөрдөххө оннук ыарыылаах быары ыт әбэтэр кыыл сиэтэҕинэ, үөһэ этиллибитин курдук, лиистик-паразит үөскүүр уонна ыт уонна кыыл оһоҕоһугар сылдьан эмиэ сымыыттыыр. Ол курдук төгүрүччү эргиир барар.

Элбэх камералаах эхинококк сиппит паразита араас хаһаайыннаах буолар. Кини саһыллар, кырсалар оһоҕосторугар уонна арыт ыттар уонна куоскалар оһоҕосторугар паразиттыыр. Биир хабахтаах эхинококк сиппит формата ыттар уонна бөрөлөр оһоҕосторугар паразиттыыр.

Ити кыллар, кутуйахтар, күтэрдэр, ондатралар эхинококк хабаҕа ыарыылаах быардарын сиэтэххинэ, эхинококк личинкаларын ыйысталлар, паразит төбөлөрө куртахха хахтарыттан босхолоноллор уонна сиппит паразинкка диэри улааталлар.

Биир хабахтаах эхинокогунан ынах сүөһүлэр, сибиинньэлэр, бараанар ыт оһоҕоһуттан тахсыбыт эхинококк сымыыттарынан сутуллан баран ыалдьаллар.

Киһи эхинококк икки форматынан хайатынан баҕарар ыалдьыан сөп. Булчуттар кыыл тириитин сүлэ сылдьан кирдээх илиилэринэн аһылыгы кытта эхинококк сымыытын ыйыстан, тириини сахсыйаары уонна туттар тэрили киртитэр уонна аһылыгы буортулуур, онтон киһиэхэ аһылыгы кытта киирсэр. Дьиикэй кыыллартан киһи ыты кэрбээччилэр эттэринэн, оһоҕосторунан аһаттахха, ыт кирин кытта эбэтэр отоннуу сылдьан кыыл саахтаабыт-ииктээбит отонун сууйбакка сиэтэххэ ыалдьыан сөп, итинник түбэлтэ ыт сылдьыбыт сиригэр эмиэ тахсыан сөп.

Эхинококк сымыыта олус тулуурдаах, кини кыһыны быһа хаар анныгар сытан баран син биир киһини да сүөһүнү да сутуйар кыахтаах. Эхинококк олус кутталлаах ыарыы буолар, кини сыллар тухары биллибэккэ сылдьан, киһи доруобуйатын мөлтөтөр. Кини клиническэй бэлиэтэ суох, температураны үрдэппэт буолан дьоннор ыалдьаларын билбэккэ врачка хойутаан биллэрэллэр. Ыалдьар дьон түөстэрин тылын аннынан әбэтэр уҥа оһоҕосторун аннынан баар искэн курдук бөлтөҕөр учаастак ыарыйдаҕына уонна аһылык кэнниттэн ыалдьыбыт курдук буолалларын билләхтэринэ эрэ хойутаан врачка биллэрэллэр.

Эхинококк диагноһа туруоруллара кытаанах уонна эмтиигэ хирургическай ныматтан ураты атын ньыма суох буолан наһаа кутталланар. Кинини эмтиирдээҕэр тарҕанарын утары охсуһуу ордук эффективнай.

Нэһилиэнньэҕэ харыстаныы бараабылатын үөрэтии—бу ыарыыны түргэнник суох гынарга көмөлөһүөҕэ.

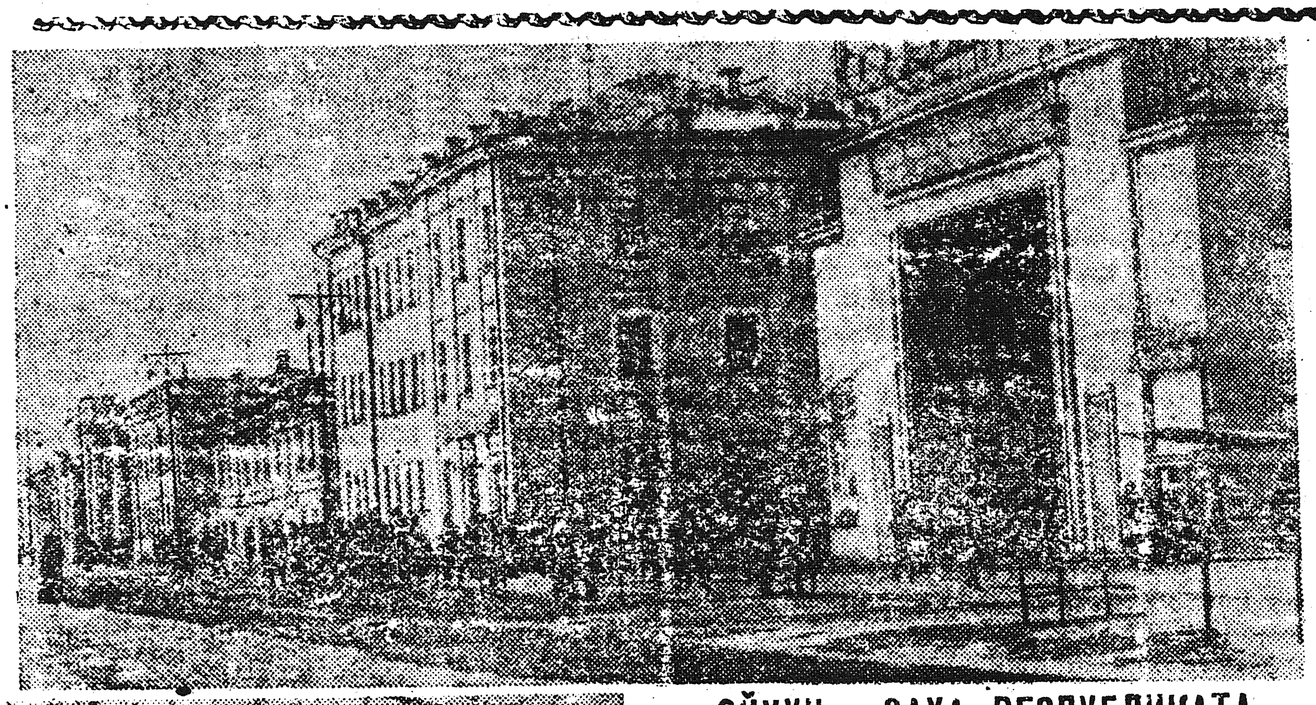

ӨЙҮҮН—САХА РЕСПУБЛИКАТА ТЭРИЛЛИБИТЭ 45 СЫЛА ТУОЛАР

★

Үөһээ снимокка: Якутскай, В. И. Ленин проспега.

★

Советскай былаас сылларыгар Саха сиригэр араас идэлээх кадрдар, специалистар үөрэтилиннилэр. Үрдүк квалификациялаах кадрдары бэлэмнээһиҥҥэ улахан үөрэтэр уонна научнай киининэн Якутскайдааҕы государственнай университет буолар. Билигин университет 6 факультеттарыгар 5 тыһыынчаттан тахса студеннар үөрэнэллэр.

Аллараа снимокка: (хаҥастан уҥа)—университет студенткалара Маша Нестерова уонна Маша Аммосова студеннар олорор уопсай дьиэлэрин таһыгар.

В. ТЕТЕРИН фотота,
ССТА фотохрониката.

★

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16. №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунааҕы типография Тахсар ахсаана 476 Сакааһын №-рэ 33